

NVO Programa Lietuvoje: Gairės pareiškėjams

Europos Ekonominės Erdvės finansinis mechanizmas 2009-2014

Parengė
NVO Programos Lietuvoje
Programos operatorius
2013 m. kovo 14 d.
(Redakcija v1.1, 2013 m. balandžio 12 d.)

Turinys

1	Tikslas, paramos sritys ir laukiami rezultatai	3
2	Bendrieji prioritetai ir ir papildomos interesų sritys.....	5
3	Paramos dydis ir projektų trukmė	6
4	Dvišalių santykių fondas.....	6
5	Tinkami pareiškėjai	7
6	Projektų partneriai ir partnerystės sutartys.....	8
7	Tinkamos veiklos	9
8	Kvietimai teikti paraiškas	11
9	Paraiškų teikimo procesas.....	11
10	Tinkamos išlaidos	12
11	Pirkimai	15
12	Paramos dydis ir nuosavas indėlis.....	15
13	Atrankos procedūra	16
14	Apeliacijos procedūra.....	17
15	Pranešimai ir paramos skyrimas	17
16	Projektų stebėseną	18
17	Viešinimas ir komunikacija.....	18
18	Kontaktai	19

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

NVO Programa Lietuvoje – tai Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 metų finansinio mechanizmo, kurį finansuoja Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija, dalis. Programos tikslas – suteikti lanksčių ir prieinamą paramą nevyriausybinėms organizacijoms, kuriant palankią aplinką nevyriausybiniam sektoriui, stiprinant jo gebėjimus ir didinant jo indėlį siekiant socialinio teisingumo, demokratijos ir tvarios plėtros. Bendras 2009-2014 metų NVO Programos Lietuvoje biudžetas - 5,5 milijonai eurų (realus Programos įgyvendinimo laikotarpis – 2013-2016 metai). NVO Programos Lietuvoje operatorius – Žmogaus teisių stebėjimo institutas (ŽTSI)¹. Šiose Gairės nustatytos kreipimosi dėl paramos į NVO Programą Lietuvoje taisyklės ir procedūros.

1 Tikslas, paramos sritys ir laukiami rezultatai

Bendras NVO Programos Lietuvoje tikslas:

sustiprinti pilietinės visuomenės vystymąsi ir prisidėti prie socialinio teisingumo, demokratijos ir tvarios plėtros, skatinti dvišalius santykius tarp Lietuvos ir šalių donorių – Norvegijos, Islandijos ir Lichtenšteino.

Paramos sritys:

1. **Demokratija ir geras valdymas** – ši paramos sritis apima demokratiškas vertybių įtvirtinimą, įskaitant dalyvaujimą demokratiją ir aktyvų pilietiškumą, taip pat gerą valdymą, informacijos prieinamumą bei skaidrumą.

2. **Žmogaus teisės** – ši paramos sritis apima pilietinių ir politinių teisių ir laisvių skatinimą ir apsaugą bei kovą su diskriminacija visais pagrindais (etninės kilmės, religijos, lyties, lytinės orientacijos, neįgalumo, amžiaus ir kitais).

3. **Pažeidžiamos grupės** – ši paramos sritis apima gerovės ir bazinių paslaugų teikimą pažeidžiamoms grupėms, kur tokios paslaugos nėra teikiamos ar nėra pakankamai teikiamos valstybės institucijų; taip pat bus stiprinamos narystė pagrįstos NVO, atstovaujantios šias pažeidžiamas grupes. Šios Programos rėmuose pažeidžiamomis tikslinėms paramos grupėmis laikomi:

- rizikos grupės vaikai ir jaunimas,
- ŽIV/AIDS paveikti žmonės,
- neįgalūs ir/ar psichikos sutrikimų turintys vaikai bei jų šeimos,
- prekybos žmonėmis aukos, smurto lyties pagrindu aukos ir/ar smurto šeimoje aukos.

Papildoma paramos sritis:

4. **Aplinkosauga ir klimato kaita** – remiamos NVO, veikiančios aplinkosaugos, klimato kaitos ir tvarios plėtros srityje.

Laukiami rezultatai:

Poveikis Nr.1: Sustiprintas aktyvus pilietiškumas

Paramos sritis: Demokratija ir geras valdymas

Papildoma paramos sritis: Aplinkosauga ir klimato kaita

1 rezultatas: Paskatinta savanorystė

2 rezultatas: Vietinės bendruomenės sutelktos aktyviam pilietiškumui ir sustiprintas jų dalyvavimas viešosios politikos sprendimų priėmime

¹ Kartu su partneriu “OSFL projektais”.

Poveikis Nr.2: Išaugęs NVO įsitraukimas į politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesus vietiniu, regioniniu ir nacionaliniu lygmenimis

Paramos sritis: Demokratija ir geras valdymas

Paramos sritis: Žmogaus teisės

Papildoma paramos sritis: Aplinkosauga ir klimato kaita

1 rezultatas: Nevyriausybinėms organizacijoms surengti advokacijos mokymai

2 rezultatas: NVO įsitraukimas į politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesus, susijusius su žmogaus teisėmis, įskaitant neapykantos kurstymą, rasizmą ir ksenofobiją, homofobiją, antisemitizmą, daugiakultūrinį supratimą, romų įtrauktį, lyčių lygybę ir smurtą artimoje aplinkoje

Poveikis Nr.3: Demokratijos vertybių ir žmogaus teisių sklaida

Paramos sritis: Žmogaus teisės

1 rezultatas: Surengtos žmogaus teisių sąmoningumo kėlimo kampanijos, įskaitant antisemitizmo, ksenofobijos, homofobijos ir rasizmo tematika, specialų dėmesį skiriant neapykantos kurstymui

2 rezultatas: Sukurtos NVO/Žiniasklaidos partnerystės žmogaus teisių ir aplinkosaugos srityse

3 rezultatas: Sustiprintas tarpvalstybinis bendradarbiavimas kuriant demokratiją ir ginant žmogaus teises Baltarusijoje

Poveikis Nr.4: Išvystytas NVO advokacijos ir pilietinės kontrolės vaidmuo

Paramos sritis: Žmogaus teisės

1 rezultatas: Surengtos advokacijos kampanijos kritiniais žmogaus teisių klausimais, įskaitant psichinę negalią, ir apimant ypatingai stigmatizuojamas grupes, pvz. romus, LGBT

2 rezultatas: Surengti mokymai pilietinei visuomenei apie pilietinės kontrolės ir stebėsenos veiklas, bei apie teisinę advokaciją, įskaitant alternatyvias ataskaitas ir strategines bylas

3 rezultatas: NVO įtaka teisėkūros/politinėms iniciatyvoms, įskaitant lyčių lygybės, romų integracijos, LGBT, aplinkosaugos, NVO teisinės/fiskalinės aplinkos reglamentavimo klausimais

Poveikis Nr.5: Sustiprinti drauge dirbančių NVO tinklai ir koalicijos

Visos paramos sritys

1 rezultatas: Surengti koalicijų kūrimo mokymai, įtraukiantys mažas/neformalias NVO ir vietines NVO

2 rezultatas: Išvystytos žmogaus teisių NVO koalicijos bei tinklai, apimant ir aplinkosaugos NVO, bei sustiprinta jų tvari plėtra

Poveikis Nr.6: Sustiprinti NVO gebėjimai ir sukurta palanki aplinka NVO sektoriui

Visos paramos sritys

1 rezultatas: Sukurti NVO atskaitomybės ir skaidrumo standartai bei surengti NVO mokymai

2 rezultatas: Surengti NVO gebėjimų stiprinimo seminarai, įskaitant rezultatais pagrįsto valdymo tema

3 rezultatas: Viešosios politikos NVO sustiprintos per paramą administracinių gebėjimų stiprinimui, strateginiam programinės veiklos planavimui ir paramos šaltinių įvairinimui

4 rezultatas: Parengtas nacionalinis NVO sektoriaus stiprinimo planas (paremtas NVO sektoriaus tiriamąja studija, atlikta per iš anksto numatytą projektą Nr.3)

5 rezultatas: Inicijuotos/patobulintos teisėkūros iniciatyvos, susijusios su teisinės ir fiskalinės NVO aplinkos reglamentavimu

Poveikis Nr.7: Pagerėjęs gerbūvio ir bazinių socialinių paslaugų teikimas numatytoms tikslinėms grupėms

Paramos sritis: Pažeidžiamos grupės

1 rezultatas: Savivaldybėse išvystytas kompleksinis pagalbos mechanizmas rizikos grupės vaikams ir jų šeimoms, prekybos žmonėmis aukoms, smurto lyties pagrindu ir/ar smurto artimoje aplinkoje aukoms

2 rezultatas: Savivaldybėse teikiamos bazinės paslaugos asmenims, paveiktiems ŽIV/AIDS (įskaitant intraveninių narkotikų vartotojus)

3 rezultatas: Savivaldybėse sukurtas bendruomeninių paslaugų teikimas vaikams su negalia, įskaitant psichikos/proto negalią, ir jų šeimoms

Poveikis Nr.8: Pažeidžiamų grupių įgalinimas

Paramos sritis: Pažeidžiamos grupės

1 rezultatas: Sustiprinta savivalda naryste pagrįstose NVO, atstovaujančiose asmenis su psichikos/proto negalia ar sutrikimais ir jų šeimas

2 rezultatas: NVO ir teismų bei teisėsaugos institucijų bendros žmogaus teisių sensitizacijos iniciatyvos, koncentruojantis į pažeidžiamas grupes

POVEIKIS DVIŠALIAMS SANTYKIAMS

Poveikis Nr.1: Sustiprintas bendradarbiavimas

1 tipo rezultatai: Bendradarbiavimo apimtys (projektų partnerystė tarp pilietinių visuomenių)

Poveikis Nr.2: Bendri rezultatai

2 tipo rezultatai: Bendri rezultatai (abu partneriai profesionaliai įsitraukę į planavimą ir įgyvendinimą, prisideda prie rezultatų pasiekimo)

Poveikis Nr.3: Daugiau žinių ir tarpusavio supratimo

3 tipo rezultatai: Žinios ir tarpusavio supratimas (straipsniai, paskelbti vienoje šalyje apie kitą šalį partnerę)

Gairių Priede Nr.1 pateikta lentelė, kurioje nurodyti visi laukiami Programos poveikiai ir rezultatai, įskaitant Programos pasiekimų kriterijus ir rodiklius.

Pastaba: vertinant paramos sritis ir bendruosius prioritetus, privaloma atsižvelgti į atitinkamus Europos Tarybos ir Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūros dokumentus (susijusius su neapykantos kurstymu, rasizmu ir ksenofobija, homofobija, antisemitizmu, daugiakultūriniu supratimu, romų įtrauktimi, lyčių lygybe, jaunimu, įskaitant jaunimo įtraukimą). Nuorodas į atitinkamus Europos Tarybos ir Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūros tyrimus ir apžvalgas galima rasti NVO Programos Lietuvoje tinklapyje www.nvoprograma.lt, skyriuje "Kvietimai teikti paraiškas".

---

2 Bendrieji prioritetai ir ir papildomos interesų sritys

Siekiant poveikio privaloma kuo labiau atsižvelgti į šiuos bendruosius Programos prioritetus:

Kovoti su:

- neapykantos kurstymu, neapykantos nusikaltimais ir ekstremizmu,
- rasizmu ir ksenofobija,
- homofobija,
- antisemitizmu,

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

- romų diskriminacija,
- seksualiniu priekabiavimu,
- smurtu prieš moteris ir smurtu šeimoje,
- prekyba žmonėmis.

Skatinti:

- toleranciją,
- daugiakultūrinį supratimą.

Bent 10% paramos kiekvienoje paramos srityje bus skiriama vaikų ir jaunimo organizacijoms ir/arba veikloms, skirtoms vaikams ir jaunimui.

Teikiant projektų paraiškas, rekomenduojama atsižvelgti į šias papildomas Lietuvai taikomas interesų sritis:

1. Bendradarbiavimas su vietos savivaldos institucijomis, vietos bendruomenėmis smurto šeimoje ir smurto lyties pagrindu temomis;
2. Bendradarbiavimas su Baltarusijos pilietinės visuomenės organizacijomis;
3. NVO gebėjimų stiprinimas;
4. NVO tinklaveikos ir koalicijų stiprinimas.

---

3 Paramos dydis ir projektų trukmė

Mažiausias ir didžiausias paramos dydis vienam projektui

Nustatomi tokie mažiausi ir didžiausi paramos dydžiai vienam projektui:

- a) mažiems projektams: mažiausiai 10000 eurų, daugiausiai 40000 eurų;
- b) dideliems projektams: mažiausiai 40001 euras, daugiausiai 150000 eurų.

Projektų trukmė

1. Ilgiausia **mažų projektų** trukmė – **12 mėnesių**. Ilgiausia **didelių projektų** trukmė – **18 mėnesių**.
2. Projekto trukmė skaičiuojama nuo projekto sutarties pasirašymo. Sutarties pasirašymo data laikoma vėliausio reikiamo parašo data.

---

4 Dvišalių santykių fondas

---

1. Programos operatorius paskyrė 462.675,20 litų (134.000 eurų) Dvišalių santykių fondui, kuris skirtas šiems tikslams:
  - a) palengvinti partnerių donorų šalyse paiešką iki paraiškos projekto finansavimui iš pagrindinio NVO Programos Lietuvoje fondo rengimo pradžios arba paraiškos rengimo metu, partnerystės užmezgimui (vystymui), bendros projekto paraiškos rengimui, ir/arba
  - b) tinklaveikai, žinių, įgūdžių, patirties ir gerosios praktikos pasidalinimui ir perdavimui tarp projektų vykdytojų ir šalių donorų organizacijų.
2. Detalus šio fondo aprašymas ir jo teikiamos galimybės išdėstyti [Gairėse pareiškėjams į Dvišalių santykių fondą](#).

5 Tinkami pareiškėjai

Tinkamas pareiškėjas yra nevyriausybinė organizacija (NVO). Šios Programos rėmuose nevyriausybinė organizacija laikoma pelno nesiekianti savanoriška organizacija, įsteigta Lietuvos Respublikoje, registruota kaip juridinis asmuo, kurios veiklos tikslas nėra komercinių interesų tenkinimas, nepriklausoma nuo vietinės, regioninės ir centrinės valdžios, valstybės institucijų, politinių partijų ir verslo organizacijų. Religinės institucijos ir politinės partijos nelaikomos NVO.

1. Pareiškėjų **tinkamumo kriterijai**, apimant **administracinę atitiktį bei veiklos principus**:

- 1.1. Pareiškėjas yra Lietuvoje registruotas juridinis asmuo. Pareiškėjo juridinio asmens forma nėra svarbi, kadangi Lietuvos Respublikos teisės aktuose nėra reglamentuotas NVO apibrėžimas.
- 1.2. Pareiškėjas yra pelno nesiekianti organizacija, t. y. organizacija, kuri nebuvo įsteigta siekiant gauti pelną, ir neveikia kaip pelno siekianti organizacija. Pareiškėjas gali turėti apmokamus darbuotojus ir gali vykdyti pajamas teikiančias veiklas ar rinkti lėšas; nepaisant to, šios veiklos neturi būti pagrindinis organizacijos tikslas, o tik lėšų šaltinis organizacijos tikslams siekti.
- 1.3. Pareiškėjo nariai negali būti komerciškai suinteresuoti šios organizacijos veiklos ar komercinių veiklų rezultatais, ir negali per šią organizaciją tenkinti savo komercinių ar profesinių interesų. Verslo ir profesinės asociacijos nėra tinkami pareiškėjai.
- 1.4. Pareiškėjas yra savanoriška organizacija, sukurta individų ar jų grupių laisva valia, kurios veikloje paprastai yra savanoriškos veiklos ar jos elementų.
- 1.5. Pareiškėjas yra organizacija, veikianti viešojoje sferoje visuomenės labui, besirūpinanti žmonių, jų grupių ar visos visuomenės gerove.
- 1.6. Pareiškėjas, kuris yra naryste grįsta organizacija, turi skaidrią struktūrą ir renkama pirmininką ir (ar) valdybą/tarybą, bei yra atskaitingas savo nariams ir rėmėjams (taikoma tik asociacijoms).
- 1.7. Pareiškėjas yra nepriklausomas nuo vietinės, regioninės ar centrinės valdžios ar kitų valdžios institucijų. Pareiškėjo veiklos rezultatais nėra tiesiogiai suinteresuotos valdžios ir valstybės institucijos², valstybei priklausančios ar jos valdomos įmonės, taip pat savivaldybės ar kitos vietinės ir regioninės valdžios institucijos, joms priklausančios ar jų valdomos įmonės.
- 1.8. Pareiškėjas nėra politinė partija ir yra nepriklausomas nuo politinių partijų. Pareiškėjo veiklos rezultatais nėra tiesiogiai suinteresuotos politinės partijos³. Pareiškėjas nevykdo veiklos, siejamos su konkrečia politine partija ar politiniu judėjimu. Pareiškėjas nepropaguoja ir netapatina savęs su konkrečios politinės partijos/judėjimo idėjomis.
- 1.9. Pareiškėjas yra nepriklausomas nuo verslo organizacijų. Pareiškėjo veiklos rezultatais nėra tiesiogiai suinteresuoti verslo subjektai⁴. Pareiškėjas negali gauti daugiau kaip 50% visų savo įplaukų iš verslo organizacijų ir kitų NVO, tiesiogiai ar netiesiogiai priklausomų nuo verslo organizacijų, ar nuo jų priklaususių

² Organizacija negali veikti atitinkamos institucijos ar valstybės įmonės interesams tenkinti, ir per ją negali būti tenkinami valstybės institucijos ar valstybės įmonės interesai.

³ Organizacija negali veikti atitinkamos politinės partijos ar judėjimo interesams tenkinti, ir per ją negali būti tenkinami politinės partijos ar judėjimo interesai.

⁴ Organizacija negali veikti atitinkamos verslo organizacijos interesams tenkinti, ir per ją negali būti tenkinami verslo organizacijos interesai.

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

per paskutinius dvejus metus iki paraiškos pateikimo dienos, išskyrus paramą veikloms, skirtoms viešajam interesui tenkinti.

- 1.10. Pareiškėjas nėra religinė institucija, religinė bendruomenė ar religinė bendrija. Tikėjimu paremtos organizacijos ir nacionalinės Raudonojo Kryžiaus draugijos gali būti tinkami pareiškėjai, jei jos atitinka kitus keliamus reikalavimus, o prašomos finansuoti veiklos tiesiogiai susijusios su Programos tikslais, bei tiesiogiai ar netiesiogiai nepropaguoja, religinės doktrinos, misijos ar nekreipia į konkretų tikėjimą.
- 1.11. Pareiškėjas nėra bankrutavęs ar bankrutuojantis, reorganizuojamas ar likviduojamas.
- 1.12. Pareiškėjas neturi mokestinių skolų valstybės ar savivaldybės biudžetui ar valstybinio socialinio draudimo fondui.
- 1.13. Pareiškėjas nėra pripažintas kaltu įsiteisėjusiu teismo sprendimu dėl nusikalstamų veikų, susijusių su EEE ir Norvegijos finansinių mechanizmų paramos, ar ES struktūrinių fondų, ar kitų viešųjų fondų lėšų panaudojimu.
- 1.14. Pareiškėjas neteikia neteisingos ar klaidinančios informacijos paraiškoje ir lydinčiuose dokumentuose, bei nenuslepia informacijos, taip pat ir apie galimus interesų konfliktus.
- 1.15. Pareiškėjas vykdo veiklą mažiausiai vienerius metus iki paraiškos pateikimo dienos ir turi bent vienerių metų patirtį srityje, kurioje pageidauja vykdyti projektą.
- 1.16. Pareiškėjas turi ir esant poreikiui gali pateikti įrodymus, patvirtinančius pakankamus projektų valdymo ir ekspertinius gebėjimus teikiamo projekto srityje.
- 1.17. Pareiškėjas nedaro ir nebando daryti bet kokios tiesioginės ar netiesioginės įtakos NVO Programos Operatoriaus ar Finansinių Mechanizmų Biuro atstovams viso NVO Programos Lietuvoje įgyvendinimo laikotarpiu.

Kilus abejonėms dėl atitikimo išvardintiems kriterijams, pareiškėjai gali kreiptis paaiškinimo į Programos Operatorių. Savo ruožtu, esant abejonių dėl pareiškėjų atitikimo tinkamumo kriterijams, Programos Operatorius gali kreiptis konsultacijos į Finansinių Mechanizmų Valdybą.

---

6 Projektų partneriai ir partnerystės sutartys

---

1. Projektas gali būti vykdomas kartu su partneriu/partneriais arba asocijuotu partneriu/partneriais. Projekto partneriu gali būti nevyriausybė organizacija, kurios pirminė buveinė yra arba šalyse donorėse, arba Lietuvoje, arba bet kurioje kitoje šalyje Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinio mechanizmo paramos gavėjoje, arba Baltarusijos Respublikoje. Partneriui taikomi šių Gairių pareiškėjams 5 skyriuje nurodyti administracinės atitikties ir veiklos principų tinkamumo kriterijai, išskyrus 1.1. (tik dalis dėl registracijos šalies) ir 1.15. punktus. Asocijuotu projekto partneriu gali būti vieša ar privati organizacija, siekianti ar nesiekianti pelno, taip pat nevyriausybė organizacija, kurių pirminė buveinė yra arba šalyse donorėse, arba šalyje Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinio mechanizmo paramos gavėjoje, arba Baltarusijos Respublikoje, arba tarpvyriausybė organizacija, aktyviai įsitraukusi ir veiksmingai prisidedanti prie projekto įgyvendinimo. Partnerius ir asocijuotus partnerius su projektu vykdytoju turi sieti bendras ekonominis ar socialinis tikslas, kurio siekiama įgyvendinant projektą.

2. Partnerystė su šalių donorių nevyriausybėmis ir kitomis organizacijomis yra skatinama ir laukiama. Programos Operatorius imasi specialių veiksmų, skirtų palengvinti tokios partnerystės užmezgimą.

3. Asocijuotas projekto partneris negali gauti tiesioginės finansinės naudos iš projekto. Tiesioginės išlaidos, patirtos dalyvaujant bendruose renginiuose, gali būti padengiamos.

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

4. Projekto vykdytojas privalo pasirašyti partnerystės sutartį su kiekvienu projekto partneriu ir/ar asocijuotu projekto partneriu. Partnerystės sutartyje turi būti šios nuostatos dėl sutarties šalių vaidmens ir atsakomybės:

- a) nuostatos dėl projekto veiklų ir atsakomybių tarp pareiškėjo ir partnerių paskirstymo bei veiklų įgyvendinimo terminų;
- b) nuostatos dėl finansinių susitarimų tarp šalių, įskaitant, bet neapsiribojant, dėl projekto partnerių išlaidų, kurios gali būti kompensuojamos iš projekto biudžeto;
- c) šioms išlaidoms taikomos valiutų keitimo taisyklės ir nuostatos dėl valiutų keitimo išlaidų kompensavimo;
- d) nuostatos dėl netiesioginių išlaidų apskaičiavimo metodo ir maksimalios sumos;
- e) nuostatos dėl projekto partnerių audito;
- f) detalus biudžetas, nurodant išlaidas pagal eilutes ir vienetų kainas;
- g) nuostatos dėl ginčų sprendimo ir jurisdikcijos.

5. Jeigu viena iš partnerystės sutarties šalių yra organizacija iš šalies donorės, tai partnerystės sutartis sudaroma lietuvių ir anglų kalbomis. Jeigu viena iš partnerystės sutarties šalių yra organizacija iš šalies Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinio mechanizmo paramos gavėjos, tai partnerystės sutartis sudaroma lietuvių ir tos šalies, kurioje veikia sutarties šalis, valstybine kalba.

6. Projekto partnerio patirtų išlaidų tinkamumui nustatyti taikomi tie patys apribojimai, kurie būtų taikomi, jeigu išlaidas patirtų projekto vykdytojas.

7. Santykių tarp projekto vykdytojo ir projekto partnerio užmezgimas ir vystymas turi atitikti taikytiną nacionalinę ir Europos Sąjungos teisę viešųjų pirkimų srityje, taip pat taisyklės, pateiktas šių Gairių skyriuje „Pirkimai“.

8. Partnerystės sutartį reikia pateikti Programos Operatoriui prieš sutarties dėl projekto vykdymo pasirašymą.

---

7 Tinkamos veiklos

---

1. Tinkamos veiklos pagal Programos paramos sritis:

- a) Demokratija ir geras valdymas:
  - a. Aktyvaus pilietiškumo ir dalyvaujamosios demokratijos skatinimas, įskaitant piliečių grupių/vietos lygmenį, ypatingą dėmesį skiriant savanorystei
  - b. Advokacija, pilietinė stebėseną
  - c. Sąmoningumo didinimo veiklos
  - d. Daugiakultūrinio dialogo veiklos
  - e. Dalyvavimas politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesuose
  - f. Gebėjimų stiprinimas ir organizacinė parama NVO
  - g. Narystės pagrindu veikiančių NVO valdymo stiprinimas
  - h. Tinklų ir koalicijų kūrimas
  - i. Abipusis mokymasis ir žinių sklaida
  - j. Švietimo ir mokymų veiklos
- b) Žmogaus teisės:

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

- a. Aktyvaus pilietiškumo ir dalyvaujamosios demokratijos skatinimas, įskaitant piliečių grupių/vietos lygmenį, ypatingą dėmesį skiriant savanorystei
  - b. Advokacija, pilietinė stebėseną
  - c. Sąmoningumo didinimo veiklos
  - d. Daugiakultūrinio dialogo veiklos
  - e. Dalyvavimas politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesuose
  - f. Gebėjimų stiprinimas ir organizacinė parama NVO
  - g. Narystės pagrindu veikiančių NVO valdymo stiprinimas
  - h. Tinklų ir koalicijų kūrimas
  - i. Abipusis mokymasis ir žinių sklaida
  - j. Švietimo ir mokymų veiklos
- c) Pažeidžiamos grupės:
- a. Aktyvaus pilietiškumo ir dalyvaujamosios demokratijos skatinimas, įskaitant piliečių grupių/vietos lygmenį, ypatingą dėmesį skiriant savanorystei
  - b. Advokacija, pilietinė stebėseną
  - c. Sąmoningumo didinimo veiklos
  - d. Daugiakultūrinio dialogo veiklos
  - e. Dalyvavimas politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesuose
  - f. Gebėjimų stiprinimas ir organizacinė parama NVO
  - g. Narystės pagrindu veikiančių NVO valdymo stiprinimas
  - h. Tinklų ir koalicijų kūrimas
  - i. Abipusis mokymasis ir žinių sklaida
  - j. Švietimo ir mokymų veiklos
  - k. Gerbūvio ir bazinių socialinių paslaugų teikimas
- d) Aplinkosauga ir klimato kaita:
- a. Aktyvaus pilietiškumo ir dalyvaujamosios demokratijos skatinimas, įskaitant piliečių grupių/vietos lygmenį, ypatingą dėmesį skiriant savanorystei
  - b. Advokacija, pilietinė stebėseną
  - c. Sąmoningumo didinimo veiklos
  - d. Dalyvavimas politikos formavimo ir sprendimų priėmimo procesuose
  - e. Gebėjimų stiprinimas ir organizacinė parama NVO
  - f. Tinklų ir koalicijų kūrimas
  - g. Abipusis mokymasis ir žinių sklaida
  - h. Švietimo ir mokymų veiklos

2. Be to, tinkamos veiklos yra tos, kurios yra skirtos bendradarbiauti su savivaldos institucijomis bei vietos bendruomenėmis sprendžiant smurto šeimoje ir smurto lyties pagrindu problemas, taip pat bendradarbiauti su pilietine visuomene Baltarusijoje, siekiant atitinkamų rezultatų a) ir b) paramos srityse.

8 Kvietimai teikti paraiškas

1. Įgyvendinant NVO Programą Lietuvoje, bus skelbiami du kvietimai teikti paraiškas: pirmasis kvietimas teikti paraiškas mažiems ir dideliems projektams 2013 m. kovo 18 d., o antrasis kvietimas teikti paraiškas mažiems ir dideliems projektams – 2014 m. kovą.

2. Pirmojo kvietimo teikti paraiškas galutiniai terminai yra šie:

- 2013 m. gegužės 31 d. – mažiems projektams;
- 2013 m. balandžio 30 d. – didelių projektų koncepcijoms;
- 2013 m. birželio 28 d. – dideliems projektams, kurių koncepcijos bus atrinktos.

9 Paraiškų teikimo procesas

1. Vienas pareiškėjas per vieną kvietimą teikti paraiškas gali pateikti tik vieną paraišką. Kvietimas teikti paraiškas mažiems projektams ir kvietimas teikti paraiškas dideliems projektams tuo pačiu laikotarpiu laikomi atskirais kvietimais teikti paraiškas šio apribojimo prasme. Organizacija, esanti pareiškėju viename mažame projekte ir/ar viename dideliame projekte, taip pat gali tapti partneriu papildomai viename projekte.

2. Pareiškėjas, jau pateikęs paraišką ir vykdamas NVO Programos remiamą projektą, gali teikti naują paraišką tik tada, kai vykdomas projektas yra visiškai baigtas. Projektas laikomas visiškai baigtu, kai galutinę ataskaitą patvirtina Programos Operatorius.

3. Paraiška turi būti užpildoma naudojant formą, pateiktą Programos Operatoriaus (Priedas Nr.2). Paraiška pildoma lietuvių kalba, jos santrauka – anglų kalba. Pareiškėjas kartu su paraiška turi pateikti šiuos priedus:

- Projekto biudžetas (**Priedas Nr.3**);
- Organizacijos įstatų kopija (jei įstatai buvo pakeisti 2011-2013 metų laikotarpiu, reikia papildomai pateikti ir ankstesnę (-es) versiją (-as));
- Organizacijos registracijos pažymėjimo kopija;
- Įgaliojimas pasirašyti paraišką (jei paraišką pasirašo ne organizacijos vadovas);
- Pareiškėjo deklaracija (**Priedas Nr.4**);
- Partnerio / Asocijuoto partnerio deklaracija (jei taikytina) (**Priedai Nr.5 ir 6**) (jei partneris / asocijuotas partneris yra ne Lietuvoje registruotas juridinis asmuo, teikiama partnerio deklaracija anglų kalba⁵);
- Partnerystės sutartis (jei taikytina);
- Projekto komandos narių gyvenimo aprašymai (CV) arba trumpi susijusios patirties aprašymai;
- Dokumentai, įrodantys lėšų, reikalingų pareiškėjo nuosavam finansiniam indėliui į Projektą, disponavimą arba jų gavimą;
- Organizacijos finansinės atskaitomybės dokumentai už 2010-2012 finansinius metus arba nuo organizacijos įsteigimo datos, jei ji įsteigta mažiau nei prieš 3 metus;
- Srityje, kurioje prašoma paramos, vykdytų projektų sąrašas (nurodant projekto pavadinimą, įgyvendinimo laikotarpį, projekto paramos šaltinį bei paramos sumą, projekto tikslą, pagrindines veiklas bei rezultatus) (**Priedas Nr.7**);
- Paramos gavimo ir panaudojimo metinė ataskaita už 2011-2012 m. laikotarpį (**forma FR 0478**).

⁵ Partnerio / asocijuoto partnerio deklaracija anglų kalba pateikta NVO Programos interneto svetainės angliškoje versijoje adresu <http://nvoprograma.lt/en/Open-calls/guidelines-for-applicants>

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

Pareiškėjas turi gauti iš partnerių ir kartu su paraiška pateikti šiuos priedus:

- Organizacijos įstatų kopija (jei įstatatai buvo pakeisti 2011-2013 metų laikotarpiu, reikia papildomai pateikti ir ankstesnę (-es) versiją (-as));
- Organizacijos registracijos pažymėjimo kopija;
- Projekto komandos narių gyvenimo aprašymai (CV) arba trumpi susijusios patirties aprašymai;
- Dokumentai, įrodantys lėšų, reikalingų pareiškėjo nuosavam finansiniam indėliui į Projektą, disponavimą arba jų gavimą (jei partneris prisideda nuosavu finansiniu indėliu);
- Organizacijos finansinės atskaitomybės dokumentai už 2010-2012 finansinius metus arba nuo organizacijos įsteigimo datos, jei ji įsteigta mažiau nei prieš 3 metus;
- Srityje, kurioje prašoma paramos, vykdytų projektų sąrašas (nurodant projekto pavadinimą, įgyvendinimo laikotarpį, projekto paramos šaltinį bei paramos sumą, projekto tikslą, pagrindines veiklas bei rezultatus) (**Priedas Nr.7**);
- Paramos gavimo ir panaudojimo metinė ataskaita už 2011-2012 m. laikotarpį (**forma FR 0478**).

Pareiškėjas turi gauti iš asocijuotų partnerių kartu su paraiška pateikti šiuos dokumentus:

- Organizacijos registracijos pažymėjimo kopija.

4. Pažymų dėl bankroto, nemokumo, skolų ir t.t. nebūtina pateikti kartu su paraiška projektui, bet, jeigu paraiška yra patvirtinama, jas būtina pristatyti prieš sutarties dėl Projekto vykdymo pasirašymą.

5. Paraiškos pateikiamos viena elektronine ir atspausdinta kopija:

- Atspausdinta paraiška pristatoma arba siunčiama Programos Operatoriaus adresu: **Žmogaus teisių stebėjimo institutas, Didžioji g. 5-404, LT-01128 Vilnius, Lietuva**, ne vėliau kaip iki šių galutinių terminų: **2013 m. gegužės 31 d. – mažiems projektams; 2013 m. balandžio 30 d. – didelių projektų koncepcijoms; 2013 m. birželio 28 d. – dideliems projektams, kurių koncepcijos buvo atrinktos**. Jeigu paraiška siunčiama paštu, pateikimo data laikoma pašto antspaudo data. Jeigu paraiška pristatoma į Programos Operatoriaus biurą, galutinis terminas yra galutinio termino dienos 16:00 val.
- Elektroninė paraiškos kopija siunčiama el. pašto adresu registracija@nvoprograma.lt. Priedas Nr.2 ir Priedas Nr.7 pateikiami Microsoft Word programos arba su ja suderinamu formatu. Priedas Nr.3 pateikiamas Microsoft Excel programos arba su ja suderinamu formatu. Kiti priedai gali būti pateikiami PDF formatu.
Pastaba: paraiška dideliame projektui gali būti teikiama tik tuo atveju, jeigu didelio projekto koncepcija buvo pateikta laiku (ne vėliau kaip 2013 m. balandžio 30 d.) ir patvirtinta.
- Jei pateiktos paraiškos atspausdinta kopija skiriasi nuo elektroninės paraiškos kopijos, vadovaujamas elektroninėje paraiškos kopijoje esančia informacija.

6. Laiku pateiktos paraiškos yra registruojamos. Nepilnos arba per vėlai pateiktos paraiškos nenagrinėjamos. Registravimas patvirtinamas el. pašto žinute, siunčiama pareiškėjui.

---

10 Tinkamos išlaidos

Projekto išlaidų tinkamumo bendrieji principai

1. Tinkamos projekto išlaidos yra projekto vykdytojo ar projekto partnerio realiai patirtos išlaidos, atitinkančios šiuos kriterijus:

- a) jos yra patirtos projekto vykdymo laikotarpiu tarp pirmos ir paskutinės tinkamumo datos, kurios yra nurodytos sutartyje dėl projekto vykdymo;
- b) jos yra susijusios su sutarties dėl projekto vykdymo veiklomis ir nurodytos bendrame projekto biudžete;
- c) jos yra proporcingos ir būtinos projekto įgyvendinimui;

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

- d) jos yra panaudojamos tik siekiant projekto tikslo/ų ir siekiamo poveikio, laikantis ekonomiškumo, taupumo ir efektyvumo principų;
- e) jas galima identifikuoti ir patikrinti, projekto išlaidos yra tinkamai apskaitomos bendroje projekto vykdytojo apskaitoje ir išlaidos yra apskaitomos pagal taikytinus apskaitos standartus ir visuotinai pripažįstamus apskaitos principus;
- f) jos atitinka taikytinus mokesčių ir socialinės teisės reikalavimus.

2. Laikoma, kad išlaidos yra patirtos, kai 1) yra išrašyta sąskaita/sudaryta paslaugų sutartis, 2) sąskaita/sutartis yra apmokėta ir 3) prekės pristatytos, paslaugos suteiktos arba darbai atlikti. Laikoma, kad išlaidos yra patirtos tuo momentu, kai įvykdoma paskutinė iš šių trijų sąlygų. Projekto vykdytojas privalo turėti tinkamus dokumentus visų trijų sąlygų įvykdymui pagrįsti.

3. Visos projekto išlaidos skirstomos į tiesiogines, t.y. tiesiogiai susijusias su projektu ir netiesiogines, t.y. dalis bendrų organizacijos veiklos išlaidų, priskirtų projektui. Tiesioginės išlaidos skirstomos į tiesiogines projekto vykdymo ir tiesiogines projekto administravimo išlaidas. Tiesioginės projekto vykdymo išlaidos – tai išlaidos, tiesiogiai susijusios su projekto veiklomis, t.y. jos patirtos ir susijusios išskirtinai su vykdomo projekto veiklomis; tiesioginės projekto administravimo išlaidos skirtos tik vykdomo projekto administravimui, tai negali būti dalis bendrų organizacijos išlaidų. Netiesioginės išlaidos – tai dalis bendrų organizacijos patirtų išlaidų, kurios yra priskirtos ir susijusios su vykdomu projektu.

4. Netiesioginės projekto įgyvendinimo išlaidos ir įrangos nusidėvėjimas laikomi patirtais tuo metu, kai jie yra užfiksuojami projekto vykdytojo apskaitoje. Netinkamos tokios netiesioginės išlaidos, pvz. patalpų, automobilių, kompiuterių, kitos įrangos nusidėvėjimo bei visos kitos sąnaudos, kurios nėra susijusios su projekto veiklomis.

5. Projekto vykdytojo buhalterinėje apskaitoje turi būti aiškiai atskirtos projekto išlaidos. Vidaus apskaitos principai ir procedūros turi leisti aiškiai susieti projekto vykdymo metu deklaruotas išlaidas ir įplaukas su atitinkamais apskaitos įrašais ir juos pagrindžiančiais dokumentais.

Tiesioginės išlaidos

6. Tinkamos tiesioginės projekto išlaidos yra tos, kurias projekto vykdytojas arba projekto partneris, vadovaudamiesi savo apskaitos principais ir vidaus taisyklėmis, identifikuoja kaip specifines išlaidas, tiesiogiai susietas su projekto įgyvendinimu ir kurias galima tiesiogiai apskaityti kaip projekto išlaidas. Šios tiesioginės išlaidos gali būti tinkamos, jeigu jos atitinka 10 skyriaus 1 punkte „Projekto išlaidų tinkamumo bendrieji principai“ išdėstytus kriterijus:

- a) projekto darbuotojų atlyginimų išlaidos, įskaitant ir socialinio draudimo įmokas bei kitas privalomas įmokas, jeigu tai atitinka projekto vykdytojo ir projekto partnerio įprastą darbo užmokesčio praktiką;
- b) projekto veiklose dalyvaujančių asmenų kelionių, nakvynės ir dienpinigių išlaidos, jeigu šios išlaidos atitinka projekto vykdytojo ir projekto partnerio įprastą kelionių išlaidoms taikomą praktiką bei atitinka taikytinus įstatymų ir taisyklių reikalavimus: i) projekto vykdytojo ir Lietuvoje registruoto partnerio darbuotojų komandiruočių išlaidos kompensuojamos Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka; ii) šalyje donorėje registruoto projekto partnerio darbuotojų komandiruočių išlaidos kompensuojamos pagal atitinkamos šalies teisės aktus; iii) kelionės lėktuvu išlaidos gali būti kompensuojamos, tik jeigu perkami ekonominės klasės bilietai;
- c) naujos arba naudotos įrangos nusidėvėjimo išlaidos, jeigu įrangos nusidėvėjimas skaičiuojamas pagal visuotinai pripažintus apskaitos principus, galiojančius projekto vykdytojui, ir visuotinai pripažintus tos pačios rūšies įrangai. Programos Operatorius gali pripažinti tinkamomis išlaidomis tik nusidėvėjimo dalį, patirtą per projekto vykdymo laikotarpį, ir tik ta dalimi, kuria įranga buvo naudojama projekto vykdymo reikmėms, išskyrus atvejus, kai projekto vykdytojas projekto paraiškoje pateikia visų įrangos pirkimo išlaidų padengimo tinkamą pagrindimą;

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

- d) reikmenų ir medžiagų įsigijimo išlaidos, jeigu jos yra identifikuojamos ir priskirtos projektui;
- e) išlaidos, patirtos vykdant kitas sutartis, kurias projekto vykdytojas sudaro siekdamas įgyvendinti projektą, jeigu šių sutarčių sudarymas atitinka taikytinas viešųjų pirkimų taisykles ar pirkimo taisykles, numatytas šiose Gairėse;
- f) išlaidos, tiesiogiai kylančios iš prievolių, kurias kiekvienam projektui nustato sutartis dėl projekto vykdymo (pvz., informacijos platinimui, veiklos vertinimui, auditui, vertimui, mokesčiui už autorių teises).

7. Išlaidos, susijusios su nekilnojamojo turto rekonstrukcija ar remontu, negali viršyti 50% tinkamų tiesioginių projekto išlaidų. Projekte numatomas rekonstruoti ar remontuoti turtas turi priklausyti pareiškėjui ar partneriui nuosavybės teise. Rekonstrukcijos ar remonto darbų išlaidų pagrindimui kartu su paraiška turi būti pateikti ne mažiau kaip 3 komerciniai pasiūlymai iš organizacijų, turinčių teisę vykdyti atitinkamus darbus. Komercinių pasiūlymų sudėtyje turi būti pateikta detali darbų sąmata.

8. Išlaidų, skiriamų paslaugų pirkimui, suma negali viršyti 40% visų projekto išlaidų. Išskirtiniais atvejais, jeigu pateikiamas aiškus pagrindimas ir Programos Operatorius sutinka, ši dalis gali būti padidinta.

9. Su projekto veiklų vykdymu susiję mokesčiai ir muitai (išskyrus pridėtinės vertės mokestį – PVM) yra tinkamos išlaidos. Su projekto veiklomis tiesiogiai susijusios PVM išlaidos yra tinkamos išlaidos, jeigu projekto vykdytojas arba projekto partneris negali susigrąžinti šių išlaidų pagal procedūrą, numatytą įstatymuose ir taisyklėse dėl pridėtinės vertės mokesčio.

Netiesioginės išlaidos

10. Netiesioginės išlaidos yra visos tinkamos išlaidos, kurių projekto vykdytojas arba projekto partneris negali identifikuoti kaip tiesiogiai priskiriamų projektui, bet jo apskaitos sistema šias išlaidas gali identifikuoti ir pateisinti kaip patirtas tiesiogiai siejant su projekto vykdymo veiklomis. Netiesioginės išlaidos negali apimti tinkamų tiesioginių išlaidų. Netiesioginės projekto išlaidos turi sudaryti sąžiningą visų projekto vykdytojo arba projekto partnerio tiesioginių projekto įgyvendinimo išlaidų dalį. Netiesioginės išlaidos priskiriamos projektui pagal nurodytą vienodo dydžio normą („Flat rate“). Vienodo dydžio norma turi būti pagrįstai įvertinta. Projekto įgyvendinimo metu netiesioginių išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais pagrįsti nereikia, bet tie dokumentai privalo būti įtraukti į projekto vykdytojo apskaitą ir priskirti projektui. Operatoriui pareikalavus, projekto vykdytojas privalo pateikti netiesioginių išlaidų pagrindimą patvirtinančius dokumentus.

11. Nustatoma maksimali netiesioginių išlaidų dydžio norma – iki 20% visų tinkamų tiesioginių išlaidų, išskyrus tinkamas tiesiogines išlaidas paslaugų pirkimui ir išteklių, kurias skiria tretieji asmenys ir kurie nėra naudojami projekto vykdytojo patalpose, išlaidas. Bendra netiesioginių išlaidų suma negali viršyti 50.000 Lt.

Netinkamos išlaidos

12. Šios išlaidos nėra laikomos tinkamomis:

- a) skolos palūkanos, skolos aptarnavimo mokesčiai ir delspinigiai;
- b) finansinių operacijų mokesčiai ir kitos grynai finansinės išlaidos, išskyrus išlaidas, susijusias su sąskaitomis, kurias turėti reikalauja Finansinių Mechanizmų Valdyba arba Programos Operatorius;
- c) išlaidos, susijusios su žemės arba nekilnojamojo turto pirkimu;
- d) naujų statinių statybos išlaidos;
- e) motorizuotų transporto priemonių įsigijimo išlaidos;
- f) projekto administravimo paslaugų pirkimo išlaidos;
- g) projekto paraiškos parengimo išlaidos;

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

- h) nuostolių arba galimų būsimų įsipareigojimų padengimas;
- i) nuostoliai dėl valiutų keitimo ir valiutų keitimo mokesčiai;
- j) susigrąžintinas PVM;
- k) išlaidos, padengiamos iš kitų šaltinių;
- l) baudos ir bylinėjimosi išlaidos;
- m) perdėtos arba neapgalvotos išlaidos;
- n) kitos išlaidos, kurios neatitinka nuostatų dėl išlaidų tinkamumo.

---

11 Pirkimai

---

1. Vykdamas Programą ir projektus privaloma laikytis nacionalinės ir Europos Sąjungos viešųjų pirkimų teisės reikalavimų.
2. Perkančiosios organizacijos pagal Lietuvos Respublikos Viešųjų pirkimų įstatymą turi vadovautis šiame įstatyme tokioms organizacijoms nustatytais procedūromis.
3. Kai vykdamas Programą sudaromų sutarčių nereguliuoja taikytini viešųjų pirkimų įstatymai, sudarant šias sutartis (ir atliekant procedūras iki sutarčių sudarymo) ir nustatant šių sutarčių sąlygas būtina vadovautis geriausia ekonomine praktika, įskaitant atskaitomybę, sudaryti sąlygas pilnai ir sąžiningai konkurencijai tarp potencialių tiekėjų – pavyzdžiui, veiksmingai lyginant kainas, ir užtikrinti optimalų EEE 2009-2014 m. finansinio mechanizmo išteklių panaudojimą. Siekiant šio tikslo, jeigu Lietuvos respublikos įstatymai nenustato griežtesnių procedūrų, vykdamas pirkimą, kurio vertė viršija 5.000 eurų, bet yra mažesnė negu atitinkama Europos Sąjungos nustatyta vertės riba (193.000 eurų), projekto vykdytojas turi pakviesti bent tris prekių tiekėjus ar paslaugų teikėjus pateikti pasiūlymus.
4. Pareiškėjams ir partneriams neleidžiama skaidyti tos pačios rūšies prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių siekiant išvengti prievolės pakviesti bent tris prekių tiekėjus ar paslaugų teikėjus pateikti pasiūlymus. Kilus įtarimams dėl draudžiamo sutarčių skaidymo, Programos Operatorius turi teisę pareikalauti pakartoti pirkimo procedūrą arba paskelbti pirkimo rezultatus negaliojančiais ir pripažinti patirtas išlaidas netinkamomis finansuoti. Prekės ir paslaugos laikomos tos pačios rūšies, jeigu jos patenka į tą pačią prekių ir paslaugų kategoriją pagal pirmuosius tris Bendro viešųjų pirkimų žodyno, patvirtinto 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2195/2002, kodo skaitmenis.
5. Sudarant ir vykdamas sutartis privaloma vadovautis aukščiausiais etikos standartais. Nepriimtini jokie pasiūlymai, dovanos, mokėjimai ar bet kokia nauda, kurie galėtų, tiesiogiai ar netiesiogiai, būti palaikyti neteisėta ar korupcine veika, pavyzdžiui, paskatinant ar atlyginant už pirkimo sutarčių sudarymą ar vykdymą.

---

12 Paramos dydis ir nuosavas indėlis

---

1. Iš Programos skiriama parama gali sudaryti iki 90% tinkamų projekto išlaidų. Pareiškėjas turi įnešti arba gauti trūkstamą nuosavą indėlį į bendrą finansavimą pinigais arba nepiniginiu indėliu – savanorišku darbu. Nepiniginis indėlis gali sudaryti iki 50% nuosavo indėlio į bendrąjį projekto finansavimą, kurio iš projekto reikalaujama pagal Programą.
2. Skaičiuojant nepiniginį indėlį, savanoriško darbo valandos kaina laikoma 4,87 eurai (16,82 Lt).

3. Nuosavas indėlis į projekto bendrą finansavimą turi būti įrodomas, t.y. priskirtas vykdomam projektui ir aiškiai išskirtas bendrojoje organizacijos apskaitoje. Projekto vykdytojo gautas finansavimas iš kitų donorų, bet skirtas projekto vykdymo veikloms yra tinkamas nuosavam indėliui į bendrąjį finansavimą. Neatlygintinai suteiktos paslaugos, pristatytos prekės ar atlikti kitokie nei savanoriški darbai nėra laikomi tinkamu projekto vykdytojo indėliu.
4. Siekiant apskaičiuoti nepiniginį indėlį, projekto vykdytojas turi pildyti savanorių darbo valandų registrą, kuriame nurodomi savanorių vardai ir pavardės, jų užduotys ir dirbtos valandos, taip pat būtina sudaryti rašytines sutartis dėl savanorystės.
5. Viršvalandžiai, kuriuos dirba apmokami projekto darbuotojai, negali būti pateikiami kaip savanoriškas darbas. Asmenų, dirbančių organizacijoje pagal darbo sutartis, savanoriškai atlikti darbai nėra tinkamos išlaidos ir negali būti apskaitytos kaip projekto vykdytojo nuosavas nepiniginis indėlis.

---

13 Atrankos procedūra

---

1. Programos Operatorius patikrina paraiškų atitikimą administracinės atitikties ir veiklos principų kriterijams. Pareiškėjai, kurių paraiškos šiame etape atmetamos, yra nedelsiant informuojami ir turi teisę skusti šį sprendimą per 10 dienų nuo pranešimo apie atmetimą gavimo dienos (žr. skyrių „Apeliacijos procedūra“).
2. Kiekvieną paraišką mažam projektui, kuri atitinka administracinės atitikties ir veiklos principų kriterijus, įvertina du Programos Operatoriaus paskirti nepriklausomi ir nešališki ekspertai.
3. Ekspertai atskirai ir nepriklausomai įvertina paraiškas mažiems projektams pagal vertinimo kriterijus (Gairių Priedas Nr.8). Ekspertai raštu paaiškina savo vertinimus pagal kiekvieną kriterijų. Siekiant nustatyti projektų eiliškumą, imamas ekspertų įvertinimų vidurkis. Jeigu dviejų ekspertų įvertinimai skiriasi daugiau negu 30% skaičiuojant nuo didesniojo įverčio, projektui įvertinti paskiriamas trečias ekspertas. Tokiu atveju, siekiant nustatyti projektų eiliškumą, imamas dviejų artimiausių įvertinimų vidurkis.
4. Didelių projektų koncepcijos, kurios atitinka administracinės atitikties ir veiklos principų kriterijus, perduodamos Projektų atrankos komitetui pirminei atrankai idėjų, kurios turi didžiausią potencialą būti įgyvendintos Programos rėmuose.
5. Didelių projektų koncepcijos, patvirtintos per pirminę atranką, grąžinamos pareiškėjams galutinės paraiškos parengimui. Projektų priežiūros pareigūnai padeda ir nukreipia pareiškėjus rengiant paraiškas dideliems projektams siekiant užtikrinti, kad didelių projektų paraiškos tinkamai prisidės prie Programos tikslų įgyvendinimo.
6. Parengtas paraiškas dideliems projektams įvertina Programos Operatoriaus paskirti du nepriklausomi ir nešališki ekspertai.
7. Ekspertai atskirai ir nepriklausomai įvertina paraiškas dideliems projektams pagal vertinimo kriterijus (Gairių Priedas Nr.8). Ekspertai raštu paaiškina savo vertinimus pagal kiekvieną kriterijų. Siekiant nustatyti projektų eiliškumą, imamas ekspertų įvertinimų vidurkis. Jeigu dviejų ekspertų įvertinimai skiriasi daugiau negu 30% skaičiuojant nuo didesniojo įverčio, projektui įvertinti paskiriamas trečias ekspertas. Tokiu atveju, siekiant nustatyti projektų eiliškumą, imamas dviejų artimiausių įvertinimų vidurkis.

8. Ekspertai turi teisę teikti rekomendacijas detalizuoti veiklas ar koreguoti biudžetą, siekiant patobulinti projektą sumažinant rizikas. Rekomendacijos siunčiamos pareiškėjui nustatant galutinį terminą atsakyti ir pateikti pilną paraišką.
9. Projektai, surinkę mažiau negu 60 balų iš 100, nefinansuojami.
10. Paraiškų mažiems ir dideliems projektams sąrašai, kuriuose projektų eiliškumas išdėstomas pagal ekspertų įvertinimus, perduodami NVO Programos Operatoriaus Atrankos komitetui. Atrankos komitetas įvertina projektų eiliškumą, ekspertų komentarus, pareiškėjų atsakymus į rekomendacijas ir nusprendžia dėl pasiūlymo teikti paramą. Atrankos komitetas prireikus gali pakeisti projektų eiliškumą. Pareiškėjas, susijęs su tokiu sprendimu, informuojamas apie sprendimą ir apie pakeitimų priežastis.
11. Programos Operatoriaus Valdyba įvertina pasiūlymą teikti paramą, dėl kurio nusprendė Atrankos komitetas, ir priima sprendimą skirti paramą. Valdyba prireikus gali pakeisti projektų eiliškumą. Pareiškėjas, susijęs su tokiu sprendimu, informuojamas apie sprendimą ir apie pakeitimų priežastis.

---

14 Apeliacijos procedūra

---

1. Po paraiškų atitikimo administracinės atitikties ir veiklos principų kriterijams patikrinimo, atmetų paraiškų autoriai yra informuojami ir turi teisę skųsti šį sprendimą per 10 dienų nuo pranešimo apie atmetimą gavimo. Skundas turi būti pagrįstas.
2. Kiekvieną skundą nagrinėja Apeliacijų komitetas, priimantis pagrįstą sprendimą dėl skundo.
3. Apeliacijos komitetą sudaro Programos Operatoriaus atstovas, Nacionalinės koordinuojančiosios institucijos (LR Finansų ministerijos) atstovas ir nepriklausomas NVO sektoriaus ekspertas.
4. Apeliantams pranešama apie sprendimą dėl skundo ir sprendimo motyvus per 10 darbo dienų nuo Apeliacijos komiteto sprendimo, bet, bet kuriuo atveju, prieš galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo projektams, kurį priima Valdyba pagal procedūrą, aprašytą skyriaus „Atrankos procedūra“ 11 dalyje.
5. Po Valdybos galutinio sprendimo, priimto pagal procedūrą, aprašytą skyriaus „Atrankos procedūra“ 11 dalyje, skundai nepriimami.

---

15 Pranešimai ir paramos skyrimas

---

1. Pareiškėjai apie paraiškos nagrinėjimo rezultatus informuojami el. paštu per 5 darbo dienas nuo galutinių sprendimų priėmimo.
2. Programos Operatorius sudaro sutartis dėl projektų vykdymo su visais atrinktais projektų vykdytojais. Atrinktų projektų sąrašas skelbiamas Programos tinklapyje www.nvoprograma.lt.
3. Projektų vykdytojams avansu gali būti pervedama 90% paramos. 10% paramos pervedama po to, kai Programos Operatorius patvirtina galutinę projekto vykdymo ataskaitą. Finansavimas pervedamas:

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

- Mažiems projektams: 75% paramos pervedama per 10 dienų po sutarties dėl projekto vykdymo pasirašymo, 15% - po tarpinės ataskaitos patvirtinimo, o 10% paliekama galutiniam mokėjimui po ataskaitos patvirtinimo.
- Dideliems projektams: 40% paramos avansas pervedamas per 10 dienų po sutarties dėl projekto vykdymo pasirašymo. Projekto vykdytojas gali prašyti kito avanso pateikdamas kiekvieną tarpinę ataskaitą, kiekvieną kartą gali būti pervedama 25% paramos. Likę 10% pervedami kaip galutinis mokėjimas po ataskaitos patvirtinimo.

Nustačius padidintą riziką projekte, Programos Operatorius turi teisę pakeisti avanso mokėjimo tvarką. Tokie pakeitimai yra suderinami su pareiškėju ir įtvirtinami sutartyje dėl projekto vykdymo.

16 Projektų stebėseną

1. Projektų vykdytojai turi pateikti šias ataskaitas:

- Didelių projektų vykdytojai pateikia tarpines ataskaitas, apimant veiklą ir finansinius srautus, kas šešis mėnesius, o galutinę ataskaitą – per 45 dienas po projekto užbaigimo.
- Mažų projektų vykdytojai pateikia vieną tarpinę ataskaitą po pusės projekto įgyvendinimo, o galutinę ataskaitą – per 45 dienas po projekto užbaigimo.

2. Ataskaitų pateikimo galutiniai terminai nurodomi sutartyje dėl projekto vykdymo.

3. Vykdydamas projektų įgyvendinimo stebėseną, Programos Operatorius turi teisę:

- įvykdyti išlaidų ir mokėjimų dokumentų, įsigytų prekių ir paslaugų auditą;
- pareikalauti papildomos informacijos ir dokumentų, pagrindžiančių veiklas ir išlaidas;
- atlikti bet kokius kitus veiksmus, susijusius su finansų patikra;
- sumažinti paramą, jeigu projekto vykdytojo indėlis į projekto finansavimą tampa mažesnis negu sutartyje numatyta privalomoji bendrojo finansavimo dalis.

Apsilankymai projekto vykdymo vietose ir auditas atliekami remiantis atsitiktine atranka ir esant poreikiui. Programos Operatorius praneša projekto vykdytojui apie planuojamą auditą bent prieš 10 darbo dienų iki audito pradžios. Programos Operatorius apsilanko bent 15% mažų projektų vykdymo vietose. Didelių projektų vykdymo vietos applanomos bent kartą per projekto įgyvendinimo laikotarpį.

Esant įtarimams, kad Projektas įgyvendinamas pažeidžiant sutarties dėl Projekto vykdymo sąlygas (ženkliai nukrypstanta nuo veiklų plano ir grafiko, neskaidriai naudojamos lėšos, pirkimai vykdomi pažeidžiant Gairių pareiškėjams reikalavimus, kt.), Programos Operatorius gali atlikti patikrą projekto vykdymo vietoje iš anksto neįspėjęs projekto vykdytojo.

4. Programos Operatorius turi teisę pareikalauti grąžinti pervestą paramą arba dalį pervestos paramos tais atvejais, kurie nurodyti sutartyje dėl projekto vykdymo.

5. Projekto vykdytojo ir Programos Operatoriaus teisės ir pareigos dėl paramos panaudojimo stebėsenos aprašomi sutartyje dėl projekto vykdymo.

17 Viešinimas ir komunikacija

1. Projekto vykdytojas privalo viešinti projekto pasiekimus ir pažymėti EEE finansinio mechanizmo paramą tinkamoms auditorijoms nacionaliniu, regiono ir/ar vietos lygiu.

2. Projekto vykdytojas privalo:

Europos Ekonominės Erdvės 2009-2014 m. finansinis mechanizmas: NVO Programa Lietuvoje. Gairės pareiškėjams

- Kartu su projekto paraiška parengti viešinimo planą, kuriame nurodomi viešinimo veiklų tikslai, tikslinės grupės, metodai ir grafikas.
- Surengti tris informacines veiklas, pavyzdžiui, informacinius renginius ar spaudos konferencijas, kuriose būtų paviestina projekto pažanga, pasiekimai ir rezultatai (viena iš šių veiklų turi būti projekto atidarymas arba uždarymas).
- Skelbti informaciją apie projektą atskirame tinklapyje arba esamo tinklapio puslapyje tiek lietuvių, tiek anglų kalbomis.
- Tais atvejais, kai tai yra taikytina, pastatyti standą projekto vykdymo vietoje, kuris pabaigus projektą pakeičiamas atminimo lentele.

Viešinimo taisyklės, kuriose nurodomi tinkami žodinio ar vizualinio pažymėjimo būdai, bus pateiktos NVO Programos interneto svetainėje www.nvoprograma.lt, skiltyje „Projektai“. Viešinimo veiklų išlaidos turi būti įtrauktos į projekto biudžetą.

3. Projekto vykdytojas turi pranešti Programos Operatoriui apie planuojamus įvykius ir renginius iš anksto (prieš ne mažiau kaip 10 darbo dienų), siekiant užtikrinti galimybę dalyvauti Programos Operatoriaus atstovui.

4. Bendravimas tarp projektų vykdytojų ir Programos Operatoriaus paprastai vyksta elektroniniu paštu, naudojant nurodytus elektroninio pašto adresus.

---

18 Kontaktai

Papildomos informacijos (įskaitant atsakymus į dažniausiai užduodamus klausimus) galima rasti Programos tinklapyje www.nvoprograma.lt.

NVO Programos Lietuvoje Operatorius:

Žmogaus teisių stebėjimo institutas (kartu su partneriu „OSFL Projektai“)

Pagrindinis telefono numeris pasiteirauti: (8 5) 231 4681

Pagrindinis el. pašto adresas pasiteirauti: info@nvoprograma.lt

Pašto adresas: Didžioji g. 5, LT-01128 Vilnius

Programos koordinatorius: Tomas Kubilius tomas.kubilius@nvoprograma.lt